

Datum
2016-04-22

Diarienummer
2016-0054
Er referens
Fi2016/00407/S3

Enheten för sjukförmåner
Niklas Österlund
niklas.osterlund@inspsf.se

Skatteverkets promemoria om uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen

Sammanfattning

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) delar Skatteverkets bedömning att en skyldighet att månadsvis redovisa vissa utbetalda ersättningar och skatteavdrag på individnivå bör införas, avsnitt 2.6.1. ISF tillstyrker förslaget att redovisningen av utbetalda ersättningar och skatteavdrag ska göras per betalningsmottagare om det rör sig om ersättning för arbete eller utgifter i arbetet och avdrag från sådan ersättning, avsnitt 2.6.2. Däremot har ISF vissa synpunkter på inrapporteringen av skattepliktiga förmåner och sjuklön.

ISF tillstyrker även förslaget att Försäkringskassan ges direktåtkomst till inkomstuppgifterna vid handläggning av sjukpenninggrundande inkomst och beräkning av bostadsbidrag, avsnitt 3.5.6. ISF anser dock att det bör övervägas att ge Försäkringskassan direktåtkomst för ett vidare syfte, och att det finns behov av en bredare översyn av bestämmelserna i 7 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

ISF anser att även Pensionsmyndigheten bör anges som mottagare av inkomstuppgifterna, och att direktåtkomst i vart fall bör kunna ges för handläggningen av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

ISF har i övrigt inga synpunkter på förslagen.

2.6.1 Generella överväganden

ISF delar Skatteverkets bedömning att en skyldighet bör införas att månadsvis redovisa vissa utbetalda ersättningar och skatteavdrag på individnivå. Aktuella inkomstuppgifter är centrala beslutsunderlag för bedömning av rätten till och storleken på många socialförsäkringsförmåner. Om Försäkringskassan och andra utbetalare skulle få tillgång till dessa uppgifter direkt från Skatteverket i stället för att inhämta inkomstuppgifter från arbetsgivare, skulle det kunna effektivisera både kontrollverksamheten

och administrationen av förmånerna i övrigt. Uppgiftslämnarbördan för både arbetsgivare och enskilda skulle också minska.

Tillgång till månadsuppgifter på individnivå är också en viktig förutsättning för vissa framtida reformer av de sociala trygghetssystemen, framför allt beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) såsom den Parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslagit.¹ Ett sådant ändamål ställer krav på detaljnivån på de uppgifter som rapporteras in, se vidare nedan.

2.6.2 I vilka fall ska uppgifter på individnivå lämnas i en arbetsgivardeklaration?

ISF tillstyrker förslaget att redovisningen av utbetalda ersättningar och skatteavdrag ska göras per betalningsmottagare om det rör sig om ersättning för arbete eller utgifter i arbetet och avdrag från sådan ersättning. Däremot finns några frågetecken gällande detaljnivån på de uppgifter som ska inrapporteras. ISF ser även behov av att uppgifter lämnas på individnivå i arbetsgivardeklarationen i fler fall än vad som föreslås i promemorian.

Inrapportering av skattepliktiga förmåner

Parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslog i sitt slutbetänkande att både de uppgifter som ingår i arbetsgivardeklarationen och de uppgifter som ingår i kontrolluppgiften månatligen ska lämnas på individnivå i form av e-inkomstuppgift.² Det är ett sätt att samla in månadsuppgifter för såväl arbetsgivare som utbetalare av skattepliktiga förmåner. Att månadsuppgifter från dessa andra utbetalare också samlas in kan vara viktigt om uppgifterna ska kunna användas i ett eventuellt framtida system med ersättningar som baseras på tidigare inkomster, vilket också påpekas i promemorian. Men om motsvarande uppgifter i stället kan samlas in genom en utökning av skattedeklarationen, såsom förslaget i promemorian, har ISF inget att invända mot det.

En förutsättning för att inkomstuppgifterna ska kunna användas som inkomstunderlag i ett sådant framtida system är att inrapportering sker på en tillräcklig detaljnivå så att ersättningar som ska ingå i ett inkomstunderlag kan särskiljas från de ersättningar som inte ska ingå. Det framgår dock inte tydligt av promemorian på vilken detaljnivå som ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift ska rapporteras in. I dag används flera olika ersättningskoder för inrapportering av kontrolluppgifter för pensions- och försäkringsutbetalare (KU18). Dessa koder är på en relativt grov nivå och om det är tänkt att koderna även ska användas för skattedeklarationen kan det därför finnas behov att se över dem.

¹ SOU 2015:21, s. 371f.

² SOU 2015:21, s. 330f och 380f.

Arbetsgivares inrapportering av sjuklön

Arbetsgivare ska i dag i arbetsgivardeklarationen särredovisa uppgift om total sjuklönekostnad. Den uppgiften använder Försäkringskassan för beräkning av ersättning för vissa kostnader för sjuklön enligt 17 och 17 d §§ lagen (1991:1047) om sjuklön, SjLL. För det specifika ändamålet behövs inte inkomstuppgifter på individnivå. Däremot skulle uppgifter om sjuklön på individ- och månadsnivå underlätta kontrollen av de uppgifterna. Tillgång till sådana uppgifter skulle även vara värdefull för forskning och utvärdering i syfte att öka kunskapen om vad som påverkar korttidssjukfrånvaron. Denna kunskap är i dag relativt begränsad.

ISF anser därför att uppgifter om utbetald sjuklön enligt SjLL, som i dag rapporteras in separat i arbetsgivardeklarationen på total nivå, även bör rapporteras in separat på individnivå. Regleringen i 17 b § första stycket SjLL skulle i sådana fall behöva ses över.

3.5.6 Försäkringskassan som mottagare av uppgifter

ISF tillstyrker förslaget att låta Försäkringskassan få direktåtkomst till månadsvisa inkomstuppgifter på individnivå för handläggning av sjukpenninggrundande inkomst och bostadsbidrag. Direktåtkomst till sådana inkomstuppgifter skulle kunna bidra till ökad effektivitet och kvalitet i dessa ärenden, och är även en förutsättning för en ökad grad av automatisering av dessa ärendeslag. ISF anser dock att motsvarande nytta av direktåtkomst även finns vid annan handläggning inom Försäkringskassan. Det bör därför övervägas att ge Försäkringskassan direktåtkomst för ett vidare syfte. ISF ser dessutom behov av en bredare översyn av bestämmelserna i 7 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. När ett system med månadsuppgifter på individnivå är på plats kan behoven av inkomstuppgifter i handläggningen öka. Bland annat skulle felaktiga utbetalningar av fler förmåner än de som listas i förordningen både kunna upptäckas och förebyggas med tillgång till mer aktuella inkomstuppgifter. Det gäller exempelvis sjukpenning.

3.5.11 Andra myndigheter och andra ändamål

ISF anser att även Pensionsmyndigheten bör anges som mottagare av månadsuppgifter på individnivå, vilket ISF också påpekat i tidigare remissvar.³ Arbetsinkomster bland ålderspensionärer och deras makar har betydelse för rätten till bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Om Pensionsmyndigheten skulle få tillgång till mer aktuella inkomstuppgifter skulle det kunna användas för att minska antalet felaktiga utbetalningar

³ ISF (2011): *Månadsuppgifter – snabbt och enkelt* (SOU 2011:40), remissvar, dnr. 2011-115; ISF (2015): *Mer trygghet och bättre försäkring* (SOU 2015:21), remissvar, dnr. 2015-53.

och effektivisera handläggningen av dessa förmåner. För handläggning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bör dessutom direktåtkomst kunna ges av samma skäl som Försäkringskassan föreslås få direktåtkomst för handläggning av bostadsbidrag. Behov av direktåtkomst kan även finnas för andra ändamål som anges i 7 c § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Månadsuppgifter på individnivå skulle vidare vara värdefull för beräkningen av inkomstindex enligt 58 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken. Det gäller särskilt som prognoserna har fått en större betydelse genom den ändring av uträkningsreglerna som gäller från årsskiftet.⁴ Den beräkningen berör även andra aktörer som Konjunkturinstitutet, vars uppgifter skulle underlättas om de fick tillgång till månadsuppgifter enligt förslaget.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Maria Hemström-Hemmingsson. Niklas Österlund har varit föredragande. I beredningen har också Catarina Eklundh-Ahlgren deltagit.

Maria Hemström-Hemmingsson
Generaldirektör

Niklas Österlund
Utredare

⁴ SFS 2015:676.